

Jak psát esej nebo seminární práci
(týká se zejména předmětů, které vyučuje Jaroslav Švelch)
verze ZS 2010/2011

Preamble: Kdokoli z uchazečů o ukončení jednoho z předmětů se neřídí formálními požadavky popsány v části a) tohoto textu nebo odevzdá práci po smluveném nejzazším termínu, se dobrovolně vystavuje riziku NESPLNĚNÍ atestace. Nemohu přebírat zodpovědnost za včasné hodnocení neoznačených, nečitelných nebo pozdě odevzdaných prací.

a) „Chci dostat hezkou známku a potěšit vyučujícího!“

- Respektujte zadaný rozsah a tematický okruh.
- Pečlivě prostudujte literaturu zadanou v sylabu, která se k vašemu tématu vztahuje, popřípadě další doporučenou literaturu. Pokud žádnou nenajdete, hledejte v knihovně, hledejte na Internetu (Google Books), hledejte v databázi SAGE, která je přístupná v univerzitních knihovnách. Pokud nic nenajdete nebo si nejste jistí tím, jestli jste našli něco rozumného, obraťte se na vyučujícího.
- Zvolte si pokud možno co nejkonkrétnější téma. „Soukromí na Internetu na příkladu sdílení obrázků na Facebooku ve skupině XY“ je daleko lepší než „Soukromí na Internetu. Tak nějak obecně.“ „Služby pro sdílení návodů na LEGO na Webu 2.0“ je lepší než jenom „Web 2.0“. Téma má být jedno, nekombinujte dvě témata v jedné práci.
- Buďte originální. Váš vyučující se rád dozví něco nového.
- Interdisciplinarita je v současných humanitních a sociálních vědách téměř nepostradatelná. Máte znalosti a zkušenosti z jiných oborů? Zkuste je využít.
- Wikipedia vás nespasí. Hledejte i jinde.
- Nejdříve si jasně uvědomte, jaký cíl vaše práce má, a tomu podříďte strukturu. Je to teoretická diskuse nad tématem? Pak předložte různé argumenty (ať už vaše vlastní nebo z existující teorie, nejlépe obojí), posuďte je a nakonec shrňte, k jakému názoru se přikláníte a proč. Je to deskriptivní studie? Pak jasně vymezte, o čem píšete, a pak popište jednotlivé aspekty svého objektu zkoumání. Je to komparace? Popisujte jednotlivé objekty srovnání stejnou metodologií a stejně strukturujte i text jejich popisu. V závěru uveďte, čím se objekty vašeho zájmu liší a proč. Je to výtah z literatury? Napište, proč jste si vybrali ty a ty knihy, jaké jsou její přednosti a nedostatky. Je to historické pojednání? Pak přistupujte ke svým zdrojům obzvlášť kriticky. Není nic smutnějšího než faktické chyby ve faktografické práci. Snažte se nejen vypsát data a letopočty, ale najít i trendy, souvislosti, důvody a následky změn.
- Výše uvedené typy práce nejsou jediné možné.
- Pište práce analytické, deskriptivní nebo interpretační, ale NIKDY normativní. Normativní práce jsou takové, ve kterých říkáte, co je špatně a co je správně. Váš hodnotový žebříček by neměl být měřítkem vaší akademické práce. Proto buď nehodnoťte, nebo dejte jasně najevo, pro *koho* je co špatně, nebo správně.
- Postupujte podle jasné struktury. Rozvrhněte si práci tak, abyste v daných částech psali vždycky o tom, co avizuje jejich nadpis. Neslibujte něco, co nemůžete splnit.
- Pokud používáte termín, který se dá chápat více způsoby (a takových je spousta), vždycky jej definujte. Ať si navzájem rozumíme. Nemusíte za každou cenu používat zavedené definice z literatury, ale zpravidla to tak je lepší.
- Vždycky se ptejte „PROČ“. Nic není samozřejmé. Snažte se identifikovat vlivy, které váš objekt zájmu proměňují, snažte se najít jejich kořeny buďto v designu technologie (hry,

stránky, apod.) nebo ve společenském kontextu (ekonomika, kultura, zvyklosti...).

- Mějte na paměti rozdíl mezi textem/hrou/technologí a tím, jak je lidé využívají.
- Používejte co nejvíce konkrétních příkladů. I teoretické koncepty ilustруйте příklady. Dokážete tím, že tématu rozumíte.
- Nebojte se používat příklady z vlastního života a ze života svých blízkých – ale nikdy je automaticky nepovažujte za obecně platné!
- Vaše názory na téma práce mě samozřejmě zajímají! Musí ale plynout z vaší argumentace a musí být formulované tak, aby bylo jasné, že to jsou vaše názory.
- Dejte si záležet na tom, aby práce měla jednotný tah, tj. abyste v ní stavěli pokud možno jeden souvislý argument, který na konci shrnete.
- Buďte ve všech svých formulacích co nejpřesnější. Neschovávejte se za vágní formulace. Pokud nemáte co říct, neříkejte to.
- Úvod a závěr nejsou zbytečné věci. Svoje téma pečlivě představte, napište, čeho v práci chcete dosáhnout a jak to chcete udělat, načrtněte její strukturu. V závěru neopakujte úvod („Je to velmi zajímavé téma, což jsme ukázali.“), ale shrňte, co z vaší práce vyplývá pro objekt zkoumání, popř. metody, které jste použili. Nevadí, když vlastně na nic nepřijdete, ale musíte to poctivě přiznat („Snažil jsem najít rozdíly mezi Facebookem a MySpace z hlediska XY, ale nakonec jsem zjistil, že z hlediska XY jsou si velmi podobné.“). I negativní závěr je závěr.
- Pokud píšete o něčem s výrazným vizuálním komponentem, zahrňte do práce obrázky.

Odkazy:

- Všechno, co není obecně známé nebo co není váš vlastní výtvar, opatřete odkazem na zdroj (a to HNED za pasáž, ve které používáte cokoli, co není z vaší hlavy nebo co není v obecném povědomí). Odkazy zapisujte podle obecně akceptovaného standardu, jako je ISO 690, Harvard nebo APA. Standard ISO 690 najdete například tady: <http://www.boldis.cz/citace/citace2.pdf>.
- Pokud citujete nebo analyzujete filmy, TV seriály nebo digitální hry, nezapomeňte na odkaz. V případě audiovizuálních médií forma není zcela standardizovaná, ale určitě tam musí být vydavatel, rok, popř. epizoda. Odkazy na hry jsou standardizované a najdete je např. ve článcích na eLudamos.org nebo GameStudies.org.
- Videá z YouTube jsou také zdroje a zaslouží si pořádný bibliografický odkaz!
- Ještě jednou: V případě chybějících bibliografických odkazů NEBUDE práce hodnocena, tzn. nebudu ji vůbec číst. Práce, u které budou chyby v odkazech obzvlášť okaté, budou hodnoceny „vyhozením“, tj. známkou „neprospěl/a“.
- Veškeré citace z cizích jazyků překládejte do češtiny (popř. slovenštiny), aby bylo zřejmé, že to není jen vlepená stafáž, ale úryvek, kterému skutečně rozumíte. Překlad nemusí být na profesionální úrovni, ale musí být srozumitelný.
- V textu můžete mít hyperlinky, ale do samotného těla textu nelepte URL. Nechte si je pod čáru nebo do seznamu literatury, kde naopak být musí.

Formální požadavky:

- Soubor s prací nazvěte XY_PŘÍJMENÍ_NÁZEV, kde XY je domluvený dvoupísmenný kód předmětu (KK = Kultura doby konvergence, HS = Herní studia/Počítačové hry jako nové médium, NM = Nová média a společnost, VM = Vize nových médií v populární kultuře)
- Práci posílejte včas na domluvenou emailovou adresu. V předmětu emailu uveďte šifru „Prace-XY“ (bez uvozovek), kde XY je kód předmětu. Práce posílejte ve formátu Word 97, DOCX nebo OpenOffice.org. Přímo do nich vpisují své poznámky, takže soubory PDF mi jen přidělávají práci. Opakuji, šifra musí být „Prace-XY“, nikoli „Práce – XY“ nebo něco podobného – Gmail mi třídí automaticky emaily do složek, ze kterých pak práce

vyzvedávám.

- Ještě jednou: Neposílejte mi PDF, plýtváte tak mým i svým časem.
- Pokud máte technické dotazy týkající se příspěvků na blog, citačních norem apod., obraťte se nejdřív na Google, pak na kolektivní inteligenci spolužáků a teprve v poslední instanci na svého vyučujícího. Pokud máte dotaz ohledně tématu práce, připravte si krátkou anotaci s odkazy na zdroje, ať vyučující může posoudit váš návrh. Šetřte mu tak čas, který pak může věnovat detailnímu komentáři k vaší práci.

b) „Chci dostat co nejhorší, pokud možno žádnou známku!“

- Neřid'te se tímto dokumentem.
- Napište práci výrazně kratší než je stanovený rozsah.
- Pište o tématu, které nemá s předmětem nic společného.
- Pište na zcela obecná, stokrát omílaná témata („Co to je Web 2.0“), abyste vyučujícího utrápili. (Neplatí, pokud přijdete s nějakým radikálním či provokativním pohledem v případě, že je smysluplný a dobře vyargumentovaný.)
- Ignorujte doporučenou a povinnou četbu.
- Předstírejte, že se vaším tématem nikdy nikdo nezabýval, místo toho, abyste strávili půl hodiny v knihovně či vyhledáváním na Internetu.
- Nekriticky používejte marketingové příručky coby odbornou literaturu.
- Napište normativní práci, nejlépe návod na správný život, a pokud možno při tom moralizujte („Lidé by neměli psát do statusu na Facebooku každou zbytečnost, ostatní tím ztrácejí čas!“).
- Pište jen tak z hlavy, co vás zrovna napadne. On si to vyučující nějak přebere.
- Opište celou práci z Wikipedie. Přece nebudete vymýšlet něco vlastního.
- Každý odstavec pište o něčem úplně jiném. (Přece toho víte tolik!)
- Ignorujte pravidla pravopisu. Je to přežitok.
- Nepoužívejte bibliografické odkazy. Sami jste přeci vševědoucí stvořitelé světa, kteří vše vědí a vše sami pojmenovali, a vyučující je ubohý pedant.
- „Čárky? Co to jsou čárky? V novinách to za mě opraví korektor!“
- Používejte novinářský žargon, klišé a nepodložená hodnocení („Internet skýtá mnoho zajímavého, ale i mnoho nebezpečného. Je to prostor neomezených možností...“).
- Hojně používejte vazbu „být o něčem“.
- Ještě jednou: Špatná pravopisná a stylistická úroveň mohou dojem z jinak přínosné práce dokonale zkazit.
- Hodnoťte bez toho, abyste podali potřebné argumenty („Warcraft 3 je nejlepší hra a nikdo už nic lepšího nevymyslí!“).
- Berte všechno, co si myslíte, za danou pravdu. Všichni přece mají v mozku totéž, co vy.
- Buďte vágní. Tak nejlíp zamaskujete, že jste se nad tématem nezamysleli.
- Zobecňujte na základě jednoho marginálního příkladu. Teta Anča má přece vždycky pravdu.
- Používejte terminologii, kterou znáte jenom vy a vaši známí; nevysvětľujte neznámé termíny; používejte je pokaždé v jiném významu.
- Práci pište bizarním fontem a uložte ji v nějakém exotickém formátu. Vyučující má přece Internet a umí si vyhledat konvertor.

Důležitý dodatek: Seznam pojmů a konceptů, které není nutné (a vhodné)

vysvětlovat a rozebírat, pokud nenabízíte nějaký radikálně nový pohled

- Některé koncepty, technologie a služby není třeba dlouze vysvětlovat. Všichni víme, co je MP3. Popisovat na půl stránky, co to je *blog* nebo *RSS feed* je zbytečné a, upřímně řečeno, je to jenom laciný trik, jak zvýšit počet znaků. Následuje seznam věcí, které se nevysvětlují: *blog, sociální síť, RSS feed, wiki, social bookmarking, MMORPG, modding, BitTorrent, podcast, Web 2.0* (pokud k tomu termínu nepřistupujete polemicky, kriticky nebo jinak neobvykle)
- Pokud se jimi nezabýváte přímo a do detailu, nevěnujte dlouhé a úmorné odstavce popisu základního fungování a historie obecně užívaných služeb, jako jsou: *Facebook, MySpace, last.fm, YouTube, Vimeo a Dailymotion, Wikipedia, Google, Flickr, delicious, iTunes, ICQ, Second Life*

Další zcela nezbytný dodatek: Zakázaná témata

pro předměty Nová média a společnost, Kultura doby konvergence:

- Web 2.0 – základní popis služeb a funkcí
- Práce o Facebooku bez konkrétního zaměření na určitou problematiku a bez VLASTNÍHO VÝZKUMU
- Soukromí na Facebooku nebo MySpace (pokud to není práce založená na konkrétním výzkumu, tj. např. vzorku uživatelů)
- Facebook a marketing; Facebook a volební kampaně – pokud nejde o konkrétní případové studie. Případové studie o „vajíčkové aféře“ již nepřijímám!
- seriály „Sex ve městě“ a „Přátelé“

pro předměty Herní studia, Počítačové hry jako nové médium:

- machinima – obecná historie a definice (lze psát o konkrétních, pokud možno současných věcech)